

ΚΕΦ. Κς'.

Α' πὸ τῆς τελευτῆς Βασιλείῃ τῆ δευτέρῃ
ἕως τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντι-
πόλεως ὑπὸ τῶν Λατίνων.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.

Μετὰ τὸν θάνατον τῆ Βασιλείῃ παρέλαβε τὴν βα-
σιλείαν ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ Κωνσταντῖνος, ὁ ὁποῖος ὢν
ἀνανδρὸς, ἄσωτος καὶ ἀμελής, παρημέλει παντάπασιν
ὅλας τὰς δημοσίας ὑποθέσεις, ἐναχολέμενος μόνον
εἰς ἀσωτείας καὶ τρυφᾶς, καὶ συγχωρῶν εἰς τὰς ὑπηρε-
τας, ἀπὸ τῆς ὁποίας οἱ περισσότεροὶ ἦσαν, ὡς αὐτὸς,
μοχθηροὶ, νὰ καταπιέζωσι τὰς ὑπηκόους μὲ βαρυτάτους
φόρους, εἰς τρόπον ὡσεὶ ἡ μοναρχία, ἡ ὁποία ἤρχιζε
ὑ' ἀκμάζει ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆ Νικηφόρου, Τσι-
μισκῆ καὶ Βασιλείῃ, κατήντησεν ἐπὶ τῆς ὀλιγοχρο-
νίῃ βασιλείας τῆ Κωνσταντίνου εἰς μεγάλην καταφρό-
νησιν· ὅσοι δὲ ἄνδρες ἐδοξάσθησαν ἐπὶ τῆς βασιλείας
τῆ πρώην βασιλείως διὰ τὰς ἀνδραγαθίας καὶ ἀρετὰς,
ὑπερήθησαν ἀπὸ τῶν ἀξιωματίων, καὶ ἀντ' αὐτῶν ἐχει-
ροτονήθησαν συνυπηρέται τῶν ἡδονῶν τῆ βασιλείως,
διὸ καὶ πάντες ἐμίσην αὐτὸν, καὶ πολλὰ ἔβη ἐτόλμη-
σαν νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν μοναρχίαν· ἀλλὰ κατὰ
τύχην μόλις βασιλεύσας τρεῖς χρόνους, ἠρρώσθησεν
ἀρρώστειαν ἐπικίνδυνον, καὶ οἱ ἰατροὶ προεμήνυαν τὸν θά-
νατον. Τότε οἱ περὶ τὸν βασιλέα διηρέθησαν εἰς δύο
μερίδας, οἱ μὲν προβάλλοντες διάδοχον τὸν Κωνσαν-
τῖνον Δαλασσηνὸν, τὸν ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ στρατηγὸν τῶν
ἔθνων, οἱ δὲ τὸν Ῥώμανὸν Ἀργυρὸν, συγγενῆ τῆ βα-

σιλέως· τέλος δὲ συμφωνήθη ἐκατέρωθεν νὰ νυμφευθῆ ὁ διάδοχος τῆ βασιλείως μίαν ἐκ τῶν τριῶν αὐτῆ θυγατέρων. Ὁ Ῥωμανὸς ἔχων ἤδη γυναῖκα, ἐφαίνετο κατὰ ταύτην τὴν συμφωνίαν ἀνάξιος τῆς βασιλείας· ἀλλ' οἱ φίλοι τε, οἱ ὅποιοι ἦσαν οἱ δυνατώτατοι φίλοι τῆ βασιλείως, κατέπεισαν τῆτον νὰ ἐκλέξῃ τὸν Ῥωμανὸν διάδοχον, τὸν ὅποτον καὶ μετακαλάσμενος ὁ βασιλεὺς, ἐπρόσαξεν ἐν ἐκ τῶν δύο νὰ ἐκλέξῃ, ἢ νὰ τυφλωθῆ, ἢ νὰ διαζευχθῆ ἀπὸ τῆς νομίμου γυναικός, καὶ νὰ συζευχθῆ μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆ βασιλείως καὶ νὰ κηρυχθῆ βασιλεὺς. Ὁ Ῥωμανὸς ἐφαίνετο προτιμῶν τὴν ὑσέρησιν τῶν ὀμμάτων καὶ τῆς βασιλείας παρὰ τὴν διάζευξιν τῆς γυναικός τε, τὴν ὁποίαν ὑπερηγάπα· αὕτη δὲ, ὅτε ἤκασε τὰ γινόμενα, ἀνεχώρησεν εἰς μονασῆριον, καὶ ἐνδυθεῖσα τὸ μοναχικὸν σχῆμα, παρεχώρησε τὸν τόπον εἰς τὴν Ζωὴν, τὴν δευτέραν θυγατέρα τῆ βασιλείως, τὴν ὁποίαν καὶ λαβὼν ὁ Ῥωμανὸς γυναῖκα, ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ.

α. χ. Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ἀπέθανε τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸν 1028. γάμον τῷ ἑβδομηκοσῷ ἔτει τῆς ἡλικίας καὶ τρίτῳ τῆς βασιλείας.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΡΩΜΑΝΟΥ.

Παραλαβὼν ὁ Ῥωμανὸς τὴν βασιλείαν, ἔδειξε περὶ τὰς ἀρχὰς πολλὰ καλὰ καὶ ὄσια ἔργα, τὰς μὲν ἐλευθερώσας ἀπὸ τὰς βαρυτάτας φόρους, πρὸς δὲ τὴν ἐκκλησίαν φανεῖς μεγαλόδωρος, τὰς δὲ αἰχμαλώτους ὄλους, ὅσοι ἐπιάθησαν εἰς τὰς ὑσερινὰς πολέμους λυτρώσας ἐξ ἰδίων χρημάτων, καὶ ἀποσειλάς ἔκασον εἰς τὴν πατρίδα. Τῷ δὲ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας μαθὼν, ὅτι οἱ Σαρακηνοὶ εἰσέβαλον εἰς τὴν

Συρίαν, ἔξ διήρπαζον τὴν ἐπικράτειαν τῆς Ἀντιοχείας, ἀπεφάσισε νὰ στρατεύσῃ κατ' αὐτῶν. Διὸ συναγαγὼν μεγάλην ἔξ ἀξιόλογον δύναμιν, ἐκινήθη ἀπὸ τὴν Κωνσταντινέπολιν πρὸς τὴν Συρίαν. Τότε ἀκρόντες οἱ Βερροίας Σαρακηνοὶ τὴν ἐπέλευσιν τῆ βασιλέως, ἐφοβήθησαν· ἔξ σείλαντες πρέσβεις, παρεκάλεν ὑπὲρ εἰρήνης, ὑποχόμενοι ὑποταγὴν ἔξ ἡσυχίαν. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἐκδεχόμενος ἀπὸ ταύτης τῆς ἐκστρατείας μεγάλην δόξαν ἔξ ὠφέλειαν, δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὰ προβλήματα τῶν πρέσβεων, ἀλλὰ σείλας ἰκανὸν ἀριθμὸν στρατιωτῶν, διὰ νὰ παρατηρῆ τὰ κινήματα τῆ ἐχθροῦ, ἐπροχώρει εἰς τὸ ἐνδότερον. Οἱ Σαρακηνοὶ ἐνεδρεύοντες, ἔξ τὲς σαλέντας στρατιώτας κατέκοψαν, ἔξ τὸν Κωνσταντῖνον Δαλασσηνὸν κατεδίωξαν μετὰ μεγάλης φθορᾶς ἕως εἰς τὸ στρατόπεδον τῆ βασιλέως. Τότε βλέποντες οἱ στρατηγοὶ, ὅτι τὸ στρατεύμα εἶχε μεγάλην σπάνιν τροφῶν, ἔξ μάλιστα νερῶ, ἀπεφάσισαν νὰ πορευθῶσι διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, τὸ ὅποιον ἐννοήσαντες οἱ Σαρακηνοὶ, ὤρμησαν εἰς αὐτὲς ἀναχωρῆντας, ἔξ πολλὰς αὐτῶν ἔσφαξαν, ὡσε μόνις ὁ βασιλεὺς ἔφυγεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἐκυρίευσαν οἱ ἐχθροὶ ὅλην τὴν στρατιωτικὴν ἐπισκευὴν, τὴν ὅποιαν ὅμως ἐκυρίευσσε πάλιν ὁ Γεώργιος Μανιάκης, ὁ διοικητὴς μιᾶς μικρᾶς πόλεως ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ, διὰ τῆ ἀκολέθη στρατηγῆματος. Ὀκτακόσιοι Σαρακηνοὶ, ἔχοντες ὅλην τὴν πλεσίαν ἐπισκευὴν τῆ βασιλικῆ στρατοπέδου, ἤλθον ἔμπροσθεν ἐκείνης τῆς πόλεως, ἔξ ἐκέλευον τὸν Μανιάκην νὰ παραδοθῆ λέγοντες, ὅτι ὁ μὲν βασιλεὺς ἐλήφθη αἰχμάλωτος, τὸ δὲ στρατεύματε κατενικήθη. Ὁ Ρωμανὸς προειδὼς τὴν φυγὴν τῆ βασιλέως, ὑπεκρίνετο

πισεύων τὲς λόγους τῶν Σαρακηνῶν, καὶ εἰλας πρὸς αὐτὲς πολλὰς τροφὰς καὶ ποτὰ, ὑπέχετο νὰ παραδοθῆ τῇ ἐπαύριον τὸ πρωί· ὅτε δὲ ἶδε τὲς ἐχθρὸς ἀμερίμνως ἔχοντας καὶ ἤδη κοιμωμένους ὑπὸ τῆς πολυφαγίας καὶ πολυποσίας, ὠρμησεν ἐξαίφνης καὶ κατέσφραξεν αὐτὲς δίχα τινὸς ἀντιστάσεως, καὶ ἔτω κυριεύσας 280 καμήλας, ἔσειλεν αὐτὲς πεφορτωμένους μὲ τὰ βασιλικά λάφυρα πρὸς τὸν βασιλέα, ὁ ὁποῖος ἔκαμεν αὐτὸν ἀντὶ ταύτης τῆς εὐεργεσίας διοικητὴν τῆς κάτω Μηδίας.

Ὁ δὲ Ῥωμανὸς μόλις ἔλθων εἰς τὴν Καππαδοκίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Κωνσταντινῆπολιν μὲ τὸ ἐναπολειφθὲν σράτευμα, ἐπεμελεῖτο μόνον νὰ γεμίσῃ τὸ θησαυροφυλάκιον, τὸ ὁποῖον ἐκενώθη διὰ τὴν ἀσωτείαν τῆ προβασιλεύσαντος. Πρὸς τῆτο ἐζήτηει πάλιν τὰ παλαιὰ χρέη, τὰ ὁποῖα ἐνομίζοντο ὡς λητμονηθέντα καὶ ἀκυρωθέντα, καὶ ἔδειξε τόσην αὐσηρότητα ἐν τῷ συνάγειν αὐτὰ, ὥστε πολλοὶ τῶν πλοσίων ὑσερήθησαν ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων, καὶ ἔγιναν πάμπτωχοι. Τῆτο παρώργισε τὸν λαὸν, καὶ προξένησε πολλὰς συνωμοσίας, αἱ ὁποῖαι ἐτεκταίνοντο μάλιστα ἀπὸ τὴν Θεοδώραν, τὴν νεωτάτην θυγατέρα τῆ πρώην βασιλέως, δι' ὃ καὶ ἠνάγκασεν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς νὰ ἀ. χ. ἐνδυθῆ τὸ μοναχικὸν σχῆμα. Τῷ δὲ τετάρτῳ ἔτει τῆς 1033. βασιλείας, σφοδρὰ λοιμικὴ νόσος συνέβη εἰς τὴν Καππαδοκίαν, Παφλαγονίαν καὶ Ἀρμενίαν· μετὰ δὲ ταύτην μεγάλη πείνα, καὶ μετὰ ταύτην σεισμὸς, ὅσις ἠφάνισε πολλὰς πόλεις, καὶ πολλὰς ὠραίας οἰκοδομὰς τῆς Κωνσταντινῆπόλεως ἐκρήμνισε. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐφάνη καὶ κομήτης κινεμένος μετὰ ἤχου καὶ κρότου ἀπὸ βορρᾶ πρὸς μεσημβρίαν, εἰς τρίπον ὥσε ὅλος ὁ

ὄριζων ἐφαίνετο φλογερός. Ο' Ρ'ωμανὸς βλέπων αὐτὰ τὰ κακὰ καὶ τεράσια σημεῖα, ἀπὸ τῶν ὁποίων γέμει ἡ ἰστορία κείνων τῶν καιρῶν, ἐφοβήθη καὶ ἐνηχολεῖτο εἰς ἔργα θεάρεστα καὶ ὄσια, ἐλπίζων διὰ τούτων νὰ ἐξιλεώσῃ τὴν ὀργὴν τῆς ἐρανῆς, ἡ ὁποία ἐφαίνετο ἐπαπειλῆσα τὴν καταστροφὴν τῆς βασιλείας. Διὸ πολλὰ νοσοκομεῖα ἐκτίσεν χάριν τῶν ὀρφανῶν, ἀνέκτισεν τὰ ὑδραγωγεία, δῶν ἐπλήτισεν τὴν πόλιν μὲ νερὸν, τὸ ὁποῖον ἤρχισεν νὰ ἐκλείπῃ, μάλιστα δὲ εὐηργέτησεν τὰ μοναστήρια, χαρίζων εἰς αὐτὰ ὀλοκλήρους πόλεις καὶ χώρας, αἱ ὁποῖαι ἠγοράσθησαν παρ' αὐτῆς διὰ δημοσίας δαπάνης.

Ἐν τῷ μεταξῦ, ἡ βασίλισσα Ζωὴ, γυνὴ ἀσελγῆς καὶ ἀκόλατος, ἐραδίαισα τῷ Μιχαὴλ, ἀδελφῷ τῷ εὐνύχῃ Ἰωάννῃ, ὠραῖος καὶ εὐειδὲς νέος, καὶ θελάσσα νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸν σύζυγόν της, ὅστις ἦτον ἤδη ξς' ἐτῶν, πρῶτον μὲν ἔδωκεν αὐτῷ φάρμακον πιεῖν, εἶτα δὲ μιθῶσασα φονέα, κατέπεισεν νὰ τὸν πνίξῃ εἰς τὸ λυτρόν. Τοιοῦτοτρόπως ἀπέθανεν ὁ Ρ'ωμανὸς, α.χ. βασιλεύσας ἔτη πέντε καὶ μῆνας ἕξ. .

1034.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΠΑΦΛΑ.

ΓΩΝΙΟΥ.

Μετὰ τὸν θάνατον τῷ Ρ'ωμανῷ, ἡ Ζωὴ μετακαλεσαμένη πρὸς ἑαυτὴν τὸν πατριάρχην Ἀλέξιον, ὅστις ἔτυχεν τότε λειτουργῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν ἡμέρᾳ τῆς μεγάλης παρασκευῆς, κατέπεισεν αὐτὸν μὲ 50 λίτρας χρυσίαις νὰ τὴν σεφανώσῃ μετὰ τῷ Μιχαὴλ, εἶτα δὲ ἐκήρυξεν ἀπανταχῶς τὸν θάνατον τῷ Ρ'ωμανῷ καὶ τὴν σύζευξιν αὐτῆς μετὰ τῷ νέῳ βασιλέως. Ο' Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς τῷ Μιχαὴλ, βλέπων τὸν Κων.

σαντίνων Δαλασσηνὸν ἀγανακτῆντα εἰς τὴν ἀνάβα-
 σιν τῆ Μιχαὴλ ἐπὶ τὸν βασιλικὸν θρόνον, κατέπει-
 σεν αὐτὸν μὲ ὑποχέσεις καὶ ὄρκους νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν αὐ-
 λὴν, καὶ πιάσας αὐτὸν, ἐξώρισεν εἰς τὴν νῆσον Πρώ-
 την, καὶ ἐκεῖθεν εἰς ἓνα πύργον, ὅπου ἐτήρειτο ἐν φυ-
 λακῇ· μετὰ δὲ τῆτο, ἐξώρισε καὶ ὄλους, ὅσους ὑπό-
 πτευεν ἢ ἐβλεπεν ἀγανακτῆντας κατὰ τῶν συγγε-
 νῶν τε (1), καὶ ἔτω διατάξας τὰ περὶ τῆ ἀδελφῆ τε,
 ἐδώξεν ὄλους τὰς ὑπηρέτας καὶ εὐνέχους τῆς Ζωῆς, καὶ
 αὐτ' αὐτῶν ἔβαλεν ἄλλους πιστὸς καὶ φίλους αὐτῆ, μὴ
 πισεύων εἰς τὸ ἄσατον τῆς διαφύσεως τῆς Ζωῆς. Τρι-
 τοτρόπως ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ ἄφιεν τὸν Γεώργιον νὰ
 πράττῃ ὡς βέλεται, αὐτὸς δὲ ἐνηχολεῖτο εἰς ἐλεη-
 μοσύνας, οἰκοδομὰς ἐκκλησιῶν, νοσοκομείων, καὶ ἄλ-
 λων τοιούτων, ἐλπίζων διὰ τούτων ν' ἀποπλύνῃ τὴν
 ἀνομίαν τῆ φύσε τῆ βασιλείας. Ὁ δὲ Γεώργιος βλέ-
 πων, ὅτι ὁ ἀδελφὸς ἦτον ἀφενὴς τὰς φρένας καὶ τὸ
 σῶμα, καὶ φοβούμενος μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆ τὴν ὄρ-
 γὴν τῆς βασιλείας, κατέπεισεν αὐτὸν νὰ κηρύξῃ
 κοινῶν τῆς βασιλείας τὸν Μιχαὴλ Καλαφάτην,
 ἑγγονοῦν αὐτῆ, καὶ νὰ ἐξορίσῃ ὄλους τὰς φίλους καὶ συγ-
 γενεῖς τῆς Ζωῆς.

Τῷ δὲ τρίτῳ ἔτει τῆς βασιλείας τῆ Μιχαὴλ,
 ἐγένετο εἰρήνη τριακονταετῆς μεταξύ αὐτῆ καὶ τῶν Σα-

---

(1) Ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος ἐκλείθη εἰς ἓν φρέ-
 ριον, ὁ δὲ Μανιάκης, ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος ἀπὸ τοῦ
 λαοῦ, ἐξάλη εἰς τὴν ἄνω Μηδίαν, ἐπὶ προφάσει τῆ νὰ
 ταπεινώσῃ τὰς Σαρακηνὸς· ὄλοι οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς τῆ
 πρῆην βασιλείας ὑσερήθησαν ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων καὶ
 ἀξιωματῶν, καὶ ἡ διοίκησις τῶν ἑπαρχιῶν καὶ δημοσιῶν ὑπο-
 θέσεν παρεδόθη εἰς τὰς εὐνέχους.

ρακηνῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἐξ αἰτίας, ὡς λέγουσι, τῆς
 γυναικὸς τῆ Καλίφῃ, ἡ ὁποία μετὰ τὸν θάνατον τῆ ἀ. χ.
 ἀνδρὸς ἐβαπτίσθη. Τὸ δὲ 1036 ἔτος ἦτο περίφημον 1036.
 διὰ τὸν συμβάντα μεγάλον σεισμόν, καὶ διὰ τὴν ἀπό-
 πειραν τῶν Σαρακηνῶν κατὰ τῆς Ἑδέσσης, ἡ ὁποία
 ὀλίγη ἔλιπε νὰ παραδοθῆ εἰς τὰς χεῖράς των. Τῷ δὲ
 ἐπομένῳ ἔτει συνέβη ἡ ἀποστασία τῶν Βουλγάρων, οἱ
 ὅποιοι ἐχειροτόνησαν βασιλέα τὸν Πέτρον Δελεάνον,
 Βυζαντίνου τινὸς δῆλον, ὁ ὁποῖος ἔφυγε πρὸς τὴν πα-
 τριδατὴ τὴν Βουλγαρίαν, καὶ ἐφήμιζεν ἑαυτὸν υἱὸν τῆ
 Ρωμανῆ, υἱῆ τῆ Σαμβήλ. Τῷ αὐτῷ ἔτει ἀπεσάτη-
 σαν καὶ οἱ Δυρράχῆται, οἱ ὅποιοι μὴ φέροντες τὰς δυ-
 ναθείας τῆ Μιχαήλ Δερμοκαίτε, ἐδίωξαν αὐτὸν ἀπὸ
 τὴν πόλιν, καὶ ἀντ' αὐτῆ ἐχειροτόνησαν βασιλέα τὸν
 Τειχομηρόν, στρατιώτην τινὰ, τὸν ὁποῖον ἐτίμων
 πολλά. Ὁ Δελεάνος ἀκέσας τὰ συμβάντα ἐν τῷ Δυρ-
 ραχίῳ, ἔγραψε γράμματα φιλικὰ πρὸς τὸν Τειχο-
 μηρόν, καὶ παρεκάλει νὰ ἐνωθῆ μετ' αὐτῆ, ἰπποχόμε-
 νος νὰ τὸν κάμῃ συμβασιλέα τῆς Βουλγαρίας· αὐτὸς
 δὲ ὁ δόλιος, μόλις ἐμβὰς εἰς τὸ Δυρράχιον, ἐφό-
 νευσε τὸν δυσυχῆ Τειχομηρόν, καὶ στρατεύσας εἰδὺς εἰς
 τὴν Θεσσαλονίκην, ὅπως ἐστρατοπέδευεν ὁ βασιλεὺς,
 ἐπρόξενησε τόσον τρόμον εἰς τὰς βασιλικὰς στρατιώ-
 τας, ὥστε πάντες ἔφευγον ἀτάκτως εἰς τὴν Κωνσταν-
 τινέπολιν, καὶ ἀφήκαν ὅλα τὰ πολεμικὰ σκεύη εἰς τὴν
 φυλακὴν τῆ Μανβήλ Ἰβάτζε, ὁ ὁποῖος ἔγινε προ-
 δότης, καὶ παρέδωκεν αὐτὰ εἰς τὸν ἐχθρόν.

Ἐν τῆτοις, Ἀλβσιάνος, πατρίκιος καὶ στρατηγὸς
 Θεοδοσιόπολεως, ὁ τῆ Ἀρῶν δευτέρας υἱός, φυγὼν
 ἐξαίφνης ἀπὸ τῆς πόλεως, ἦλθεν εἰς τὴν Βουλγαρίαν,
 ὅπως ἐδέχθησαν αὐτὸν οἱ συμπατριῶται περιχαρῶς.

Ο Δελεάνος μαθὼν τῆτο, καὶ Φέλων νὰ φανῆ εὐάρεστος πρὸς τὲς Βεργάρους, ἔλαβε τὸν Ἀλυσίον κοινὸν τῆς βασιλείας, καὶ τὸν ἔσειλε μὲ 40,000 ἀνδρώπυς νὰ πολιορκήσῃ τὴν Θεσσαλονίκην. Ο Ἀλυσιάνος ἔδειξε μὲν ἀνδρείαν εἰς ταύτην τὴν πολιορκίαν, ἀλλ' ἀντιπολεμῆμενος ἀνδρείως ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνον τὸν πατρίκιον, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, καὶ ἀνεχώρησε ζημιώσας 15,000 ἀνδρώπων. Τότε λαβὼν ἀφορμὴν ὁ Δελεάνος, ἐζήτει νὰ σμικρύνῃ τὴν δόξαν τῆ συντροφῆς, τὸ ὁποῖον ἐννοῶν ἔτος, ἀπεφάσισε νὰ προκταλάσῃ τὲς κακὲς διαλογισμῆς τε, καὶ καλέσας εἰς τὸ συμπόσιον, ἐτύφλωσεν αὐτὸν, καὶ εἶτα ἐπέσρεψεν εἰς Κωνσταντινέπολιν, τυχὼν τῆς παρὰ τῆ βασιλέως συγγνώμης διὰ τῶν φίλων. Ο δὲ Μιχαὴλ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τε, μ' ὄλον ὅτι ἐβασανίζετο ἀπὸ τὸν ὕδρωπα πολὺ, ἐσράτευσεν εἰς τὴν Βεργαρίαν, καὶ ὑποτάξας αὐτὴν πάλιν, ἐπέσρεψεν εἰς Κωνσταντινέπολιν Φριαμβεύων· βλέπων δὲ, ὅτι παρ' ἡμέραν ἤυξανεν ἡ ἀσθένειά τε, παρητήσατο τὴν βασιλείαν, καὶ ἀναχωρήσας εἰς τι μονασῆριον, τὸ ὁποῖον ἔκτισεν αὐτὸς, ἔζησε τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς ἐν μετανοίᾳ καὶ ἐξομολογήσει· ἀπέθανε δὲ τῇ δεκάτῃ Δεκεμβρίου τῆ 1041 ἔτους, βασιλεύσας ἔτη ἑπτὰ καὶ μῆνας ὀκτώ.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΛΑΦΑΤΟΥ.

Μετὰ τὸν θάνατον τῆ Μιχαὴλ παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὁ Μιχαὴλ Καλαφάτης, ὁ ἔγγονος τῆ ἀποθανόντος, καὶ κατὰ τινὰς Φετὸς υἱὸς τῆς Ζωῆς. Οὗτος ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας τε ἔ μόνον ἐξώρισεν, ἴσως χάριν τῆς Ζωῆς, τὸν Φεῖόν τε Ἰωάννην τὸν εὐνῆχον, καὶ ἠνάγκασε τὲς λοιπὲς συγγενεῖς τε νὰ γένωσιν εὐνῆ.

ΚΕΦ. Κς'. ΒΑΣΙΛ. ΚΩΝΣΤ. ΜΟΝΟΜ. 179

χοι, ἀλλὰ καὶ τὴν Ζωὴν ἐκλείσεν εἰς μοναστήριον, προφασιζόμενος ὅτι αὐτὴ ἠγωνίσθη μὲ μαγείαν καὶ γοητείαν νὰ τὸν φονεύσῃ. Ὁ λαὸς ὅμως ἀγαπῶν αὐτὴν καὶ σεβόμενος, παρωργίσθη τόσον, ὥστε ἀποσατήσαντες, ἐκάλεσαν ὁμοθυμαδὸν τὴν Θεοδώραν, τὴν νεωτάτην θυγατέρα τῆ Κωνσταντίνου, ἀπὸ τὸ μοναστήριον, εἰς τὸ ὅποιον ἦτο κλεισμένη, ὡς εἶπαμεν ἄνωτέρω, καὶ ἐψήφισαν αὐτὴν ὁμῆ μετὰ τῆς ἀδελφῆς Ζωῆς ἀνασσαν, τὸν δὲ Μιχαὴλ καὶ Κωνσταντῖνον τυφλώσαντες πρῶτον, εἶτα ἐξώρισαν ὁμῆ μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων, εἰς τρόπον ὡς ὁ Μιχαὴλ μόλις ἐβασίλευσε τέσσαρας μῆνας (1).

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΟΝΟ.

ΜΑΧΟΙ.

Ἀφ' ἧ ἡ Ζωὴ ἔλαβε πάλιν τοιούτῳ τρόπῳ τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας, τὲς μὲν φίλας τῶν πρώην τυράννων ἐξώρισε, τὲς δὲ τῆ πατρὸς καὶ θεῆς τῆς ἀνακάλεσσα, ἀνεβίβασεν εἰς τὰ μέγιστα πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ ἀξιώματα, καὶ μάλιστα τὸν Μανιάκην, τὸν ὅποιον ἔκαμεν ἀρχισράτηγον ὅλων τῶν δυτικῶν ἐθνῶν· μετ' ἧ πολὺ δὲ ἀναγκασθεῖσα ἀπὸ τὸν λαόν, ἐσεφανώθη ἀπὸ τὸν πατριάρχην μετὰ τῆ Κωνσταντίνου Μονομάχου, ἑνὸς εὐγενῆ καὶ εὐειδῆ ἀνδρός, ὅσις ἐξωρίσθη ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆ Μιχαὴλ εἰς τὴν Μιτυλήνην. Οὐ πολλῶ δὲ ὕστερον μετὰ τὴν ἀνάβασιν τῆ Κωνσταντίνου ἐπὶ τὸν θρόνον ἀπεσάτησεν ὁ Μανιάκης διὰ τινὰ ὕβριν παρὰ τῆ Σκληρῆ, ἑνὸς τῶν πρώτων φίλων τῆ βασιλέως, καὶ στρατεύσας εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ἐνίκησε τὸν κατ' αὐτῆ σαλέντα Στέφανον Σε.

(1) Κερροπ. Κεδρην. καὶ μάλιστα Ζωναρ. κεφ. ιη' καὶ ιθ'.

Βασφόρον, δολοφονηθεὶς καὶ αὐτὸς ἐν ὀλίγῳ ἀπότι-
να ἄγνωστον ἄνθρωπον. Μετὰ τὸν θάνατον τούτου, οἱ
πρῶτοι αὐτῆ φίλοι καὶ ζηλωταὶ τῆς ἀποστασίας ὑπε-
τάχθησαν πρῶτοι εἰς τὸν Στέφανον, τὸν στρατηγὸν
τῆ βασιλείας, ὁ ὁποῖος ἐπέσρεψεν εἰς τὴν Κωνσταντι-
νῆπολιν Φριαμβεύων.

α. χ. Κατὰ τὸ αὐτὸ 1043 ἔτος, οἱ Ρῶσσοι, οἱ ὁ-
1043. ποῖοι ἔμειναν πολὺν χρόνον ἡσυχοί, ἐφάνησαν αἰφνι-
δῶς μετὰ μεγάλης εὐχῆς ἔμπροσθεν τῆς Κωνσαν-
τινῆπόλεως, ἀλλ' ἐνικήθησαν ἐν τῷ Βοσπόρῳ, καὶ ἔ-
τις ἠναγκάσθησαν ν' ἀνανεώσωσι τὴν παλαιὰν αὐτῶν
μετὰ τῆς μοναρχίας συμμαχίαν. Μετὰ δὲ τὴν ἐπι-
στροφὴν τῶν Ρῶσσιων, στρατεύσας ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς
ἀνατολικὰς ἐπαρχίας, ἐκυρίευσεν πάλιν πολλὰς πό-
λεις, αἱ ὁποῖαι ἐκυριεύθησαν ἀπὸ τῆς Σαρακηνῆς ἐ-
πὶ τῆς βασιλείας τῶν τελευταίων βασιλέων. Ἐν ᾧ
δὲ ὁ βασιλεὺς ἐπολέμει εὐτυχῶς, Λέων ὁ Τορ-
νίκιος, ἀνὴρ ἀξιόλογος καὶ συγγενὴς τῆ βασιλείας, ἔ-
φυγεν ἀπὸ τὸ μοναστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκλείωθη ὑσε-
ρηθεὶς ὑπὸ φθόνῳ τῆς στρατηγίας τῆς Μηδίας, καὶ ἐλ-
θὼν εἰς Ἀδριανέπολιν, εὗρε πολλὰς ἄλλας συμπρά-
κτορας, καὶ στρατεύσας ἐπολιόρκει τὴν Κωνσταντινέπο-
λιν· ἀλλ' εὐρῶν παρ' ἐλπίδα μεγάλην ἀντίστασιν, ἠ-
ναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Ἀρκαδιέπολιν, ὅπερ
καταπολεμηθεὶς ἀπὸ τὸ πλῆθος, ἐπιάσθη αἰχμάλω-
τος, καὶ τυφλωθεὶς ἐξωρίσθη μακρὰν· μετὰ δὲ τὴν
κατάπαυσιν ταύτης τῆς ἀποστασίας ἦτο μεγάλη ἡ-
συχία καθ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας εἰς τὰς δύο ἐπομένους
χρόνους.

α. χ. Ἐν δὲ τῷ 1048 ἔτει εἰσέβαλον εἰς τὴν Ρωμαί-
1048. κὴν μοναρχίαν νέοι ἐχθροί, πάντα ἄγνωστοί ἕως τῶ.

ρα, οἱ ὅποιοι τελευταῖον ἐκυρίευσαν κατὰ κράτος τὴν βασιλείαν· ἔτσι δὲ ἦσαν οἱ Τῦρκοι, οἱ ὅποιοι ἐγκαταλιπόντες τὰς πρὸς τὸν Καύκασον παλαιὰς κατοικίας, καὶ περάσαντες διὰ τῶν Κασπίων παροδῶν, κατέκησαν ἐν ἔτει 844 ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀρμενίᾳ, ὅπου ἔμειναν ἄγνωστοὶ καὶ ποταποὶ, ἕως ἔοι πόλεμοι τῶν Σαρακηνῶν πρὸς ἀλλήλους ἔδωκαν εἰς αὐτὸς ἀφορμὴν νὰ γένωσι γνωστοὶ καὶ περίβλεπτοι. Οἱ Σαρακηνοὶ κυριεύσαντες τὴν Περσίαν, Ἀσσυρίαν, Αἴγυπτον, Ἀφρικὴν καὶ μέγα μέρος τῆς Εὐρώπης μὲ μεγάλην τύχην καὶ ταχύτητα, ἐμέρισαν αὐτὰς εἰς πολλὰς δεσποτείας, ἤτοι ἡγεμονίας, ὧν ἕκαστη εἶχε τὸν ἰδιαιτέρον σελτάνον, ἤτοι βασιλέα, οἱ ὅποιοι μὲ τὴν πρόοδον τῆ καιρῶ εἰστιάζοντες πρὸς ἀλλήλους, ἐπετάχυναν τὴν πτώσιν τῆς βασιλείας των. Ἐν ἔτει 1030 βλέπων ὁ Μωάμεθ, ὁ υἱὸς τῆ Ἰμβραήλ, τῆ σελτάνου τῆς Περσίας, ὅτι ἦτον ἀδύνατος ν' ἀντισταθῇ εἰς τὸν σελτάνον τῆς Βαβυλῶνος, μετὰ τῆ ὁποῖα εἶχε πόλεμον, κατέφυγεν εἰς τὴς Τῦρκους, οἱ ὅποιοι ἔσειλαν αὐτῷ ἀπὸ τὴν μεγάλῃν Ἀρμενίαν 3,000 στρατιώτας καὶ στρατηγὸν τὸν Τραγολιπάκην Μικάλει (1). Ὅτε δὲ ὁ Μωάμεθ κατενίκησε τὸν σελτάνον τῆς Βαβυλῶνος, δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ τὴς Τῦρκους νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὰ ἴδια, ἕως ἔοι καταπαύσῃ τὸν πόλεμον μετὰ τῶν Ἰνδῶν. Τότε οἱ Τῦρκοι ἀναχωρήσαντες εἰς τὴν ἔρημον Καρβωνίτην, καὶ ἐνωθέντες μὲ πολλὰς ἀποστάτας Πέρσας, ἔκαμνον ἐπιδρομὰς εἰς τῶν Σαρακηνῶν τὴν ἐπικράτειαν, κατανικήσαντες καὶ 20,000 κατ' αὐτῶν σα-

(1) Οὗτος ὀνομάζεται καὶ Ταγγρολίπιξ. Ὅρα Εἰρβελώτ. βιβλ. ἀνατ. σελ. 1027 κτ.

λέντας στρατιώτας τῆ Μωάμεθ. Ἡ φήμη ταύτης τῆς νίκης, καὶ τὰ ἀναρίθμητα λάφυρα, παρεκίνησαν πολλὰς κακέργους, φυγάδας δέλους, λησὰς κτ. νὰ ἐνωθῶσι μὲ τὴς Τύρκους, εἰς τρόπον ὡς ὁ Τραγολιπάκης συνήθροισεν ἐντὸς ὀλίγου 50,000 ἄνδρας. Ὁ Μωάμεθ ἐστράτευσε προσωπικῶς μὲ πολυάριθμον στρατευμα, πλὴν πεσὼν ἀπὸ τῆ ἵππου, ἀπέθανεν εἰς ὀλίγον, καὶ τὸ στρατευμάτα ὅλον παρεδόθη εἰς τὸν Τραγολιπάκην, ἃ ἐκήρυξεν αὐτὸν σελτάνον, τετέσι βασιλέα τῆς Περσίας. Αὕτη ἡ μάχη, ἡ ὁποία κατέβαλε τὸ θεμέλιον τῆς Ὀθωμανικῆς δυνάμεως, ἔγινε πλησίον τῆ Ἀσπαχάν, νῦν δὲ Ἰσπαχάν, μητροπόλεως τῆς Περσίας (1).

Ὁ ἔν Τραγολιπάκης, ἀφ' ἧ ἐκυρίευσε τὴν Περσίαν, ἃ ἠνέωξε τὴν εἰσοδὸν εἰς ταύτην τὴν βασιλείαν διὰ τῆ ποταμῆ Ἀράξιδος, ὅσις διαχωρίζει τὴν Περσίαν ἃ Ἀρμενίαν, πρῶτον μὲν ἐκυρίευσε τὴν ἐπικράτειαν τῆ ἀρχοντος τῆς Βαβυλῶνος, εἶτα δὲ ἔσειλε κατὰ τῶν Ἀράβων τὸν θεῖόν τε Κυτλημωσὴν ἢ Κεδιμῶσην, ὁ ὁποῖος ὁμως νικηθεὶς, ἠναγκάσθη νὰ φύγη εἰς τὴν Μηδίαν, ἃ ἐνταῦθα πολεμήσας τὸν Στέφανον, τὸν στρατηγὸν τῶν Ῥωμαίων, ὅσις ἐμπόδιζεν αὐτῷ τὴν διάβασιν, τὸ μὲν στρατευμάτα ἔτρεψεν εἰς φυγὴν, αὐτὸν δὲ ζωγράφας, ἐπώλησε κατὰ τὸ Ταβρέζιον τῆς Περσίας, ἃ ἐπισρέψας πρὸς τὸν Τραγολιπάκην, ἀπελογεῖτο περὶ τῆς τροπῆς ἃ κακῆς ἐκβάσεως ὅσον τὸ δυνατόν, ἃ παρεκίνει αὐτὸν νὰ κυριεύσῃ τὴν Μηδίαν, μίαν ἐπαρχίαν εὐφορωτάτην, πα-

(1) Ὁρα Νικηφόρ. Βρυένν. βιβλ. Α'. κεφ. 13. ἃ Κεδρημ. σελ. 768.

ρισῶν αὐτὴν εὐάλωτον, ὡς κατοικημένην ἀπὸ γυναι-
 κας, δι' ἣ ὑπαινίττετο τὴς Ῥωμαίους. Ὁ Τραγολι-
 πάκης μελετῶν αἰείποτε νὰ τιμωρήσῃ τὴς Ἀράβας,
 τότε δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὴν συμβουλὴν τῆς θείας, ἀλλ'
 ἐσράτευσε κατὰ τῶν Ἀράβων, ἀπὸ τῆς ὁποίης ὅμως
 νικηθεὶς, παρητήσατο ὅλως τὴς διαλογισμὸς κατ' αὐ-
 τῶν, ἢ ἀναλογιζόμενος τὴς λόγους τῆς θείας, ἔσει-
 λε τὸν ἀνεψιὸν Ἀσάνην, τὸν ἐπονομαζόμενον κωφὸν,
 μὲ 20,000 ἀνθρώπων κατὰ τῆς Μηδίας, εἰς τὴν ὁ-
 ποίαν ἐκεῖνος ἐμβὰς, ἔκαιε ἢ διήρπαζε πανταχῆ,
 τέλος δὲ ἀπατηθεὶς εἰς ἔνεδραν, κατεκόπη ὁμῶς μὲ
 ἕλρον τὸ σράτευμα ἀπὸ τῆς Ῥωμαίους στρατηγῆς.

Ὁ δὲ Σουλτάνος ἀκέσας ταύτην τὴν φθορὰν τῆς
 στρατηγῆς, δὲν ἀπεδειλίασεν, ἀλλ' ἔσειλε νέον σρά-
 τευμα εἰς τὴν Μηδίαν, ὡς 100,000 τὸν ἀριθμὸν, οἱ
 ὅποιοι διήρπασαν ὅλην τὴν ἐπαρχίαν ἀκωλύτως, ἢ μὴ
 δυνάμενοι νὰ κυριεύσωσι τὴν κωμόπολιν Ἀρτζε, πόλιν
 μυριάνδρον ἢ περιβόητον διὰ τὸ ἐμπόριον, κατέκαυσεν
 αὐτήν. Μετ' ἣ πολὺ ἠκολούθησε μεταξὺ τῆς Ἀβραμῆ
 Ἀλεῖμ, ἀδελφῆ τῆς σουλτάνου καὶ στρατηγῆ τῶν Τέρ-
 κων, ἢ τῆς Λιπαρίτης, στρατηγῆ τῶν Ῥωμαίων, φονι-
 κωτάτη μάχη, ἐν ἣ αἱ Ῥωμαῖοι ἐνίκησαν μὲν, ὅμως
 δὲν ἔκριναν εὐλογον νὰ καταδιώξωσι τὸν ἐχθρὸν, ὅτι
 ὁ στρατηγὸς αὐτῶν Λιπαρίτης ἐλήφθη αἰχμάλωτος.
 Ὁ βασιλεὺς ἐς ἄκρον λυπέμενος ἐπὶ τῆ αἰχμαλωσίᾳ
 τῆς Λιπαρίτης, ἔσειλε πρὸς τὸν Σουλτάνον δῶρα πο-
 λυτελῆ ἢ λύτρα, ζητῶν τὴν ἐλευθερίαν τῆς Λιπαρί-
 τας ἢ σπογδὰς εἰρήνης. Ὁ Σουλτάνος ἀπέδωκεν ἢ
 μόνον τὰ δῶρα, ἀλλὰ ἢ τὸν Λιπαρίτην δίχα λύτρων,
 ἢ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ μὴ πολεμήσῃ ποτὲ κατὰ
 τῶν Τέρκων. Μετ' ἣ πολὺ δὲ ἔσειλεν ὁ Τραγολι-

πάκης εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν πρέσβυν, ἄνδρα περιφανῆ καὶ περίβλεπτον μεταξὺ τῶν Τέρκων, ὁ ὅποιος παρακινῶν ὑψηλοφρόνως τὸν βασιλέα νὰ ὑποταχθῆ εἰς τὸν σελτάνον, καὶ νὰ γένη ὑποτελής, ἀπεδιώχθη ἀπὸ τὴν πόλιν μὲ μεγάλην καταφρόνησιν. Τότε ἀπεφάσισεν ὁ Σελτάνος ν' ἀνακινήσῃ τὸν πόλεμον μετὰ τῶν Ρωμαίων.

Ὁ δὲ Μονομάχος ἠτοιμάζετο καὶ αὐτὸς νὰ ἐναντιωθῆ εἰς τοῖστον δυνατὸν ἐχθρὸν, ἠναγκάσθη ὁμως νὰ ἐρέψῃ τὰ ὄπλα κατὰ τῶν Πατζινάκων, ἐνὸς ἑσθρῆς Σκυδικῆς, τῶν ὁποίων ὁ βασιλεὺς Τύραχος θυμωθεὶς, ὅτι ὁ Γραικοὶ ἐδέχθησαν φιλοφρόνως τὸν ἀποστάτην Κεγένην, διέβη τὸν Δέναβιν, καὶ εἰσβαλὼν εἰς τὰς ἐπαρχίας τῶν Γραικῶν, κατέκαιε καὶ κατέσφαζεν. Ἀλλὰ Κωνσταντῖνος μάγιστρος ὁ Ἀριανίτης, ὁ δὲξ Ἀδριανῦπόλεως, σαλεῖς κατ' αὐτῆ μετὰ ὅλα τὰ ἔθνη, ὅσα ἦσαν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Βελγαρία, καὶ καταπειθεὶς ἀπὸ τὸν Κεγένην, ὅσις ἠνώσθη μετὰ αὐτὸν ἔχων 20,000 ἀνδρώπες, νὰ ὀρμήσῃ αἰφνιδίως εἰς τὰς βαρβάρους, οἱ ὅποιοι διὰ τὰς συχνὰς ἀσθενείας ἠδυνατίσθησαν, κατενίκησεν αὐτὰς, καὶ τὰς ἠνάγκασε νὰ ὑποταχθῆν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἄλλοι μὲν ἐσυγχωρέθησαν νὰ κατοικήσῃν εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Σαρδικῆς, Ναίσου, Εὐτζαπέλε καὶ ἄλλων πόλεων τῆς Βελγαρίας, ἄλλοι δὲ ἐπέσρεψαν εἰς τὴν πατρίδα· ὁ δὲ Τύραχος καὶ σὺν αὐτῷ ἄνδρες ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα ἐσάλησαν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, ὅπως βαπτισθέντες, ἀνεθιβάθησαν εἰς μεγάλα ἀξιώματα. Ὡς τόσον, 15,000 ἀπὸ τῆς βαρβάρους, ὅσοι κατώκησαν τὴν Βελγαρίαν, σελλόμενοι ἀπὸ τὸν βασιλέα ὑπὸ τὸν ὀμορηνῆ αὐτῶν στρατηγὸν Καταλεῖμ εἰς βοή-

θραϊκῶν τῶν ἐν Ἰθρηρία στρατεύματος, ἀπεσάτησαν κατ' ὁδόν, καὶ ἐνωθέντες μὲ πολλὰς ἄλλας συμπατριώτας, ἐστρατοπέδευσαν εἰς τὴν ὄχθην τῆς Δυναβέως, καὶ ἐκεῖθεν ἔκαμνον συχνὰς ἐπιδρομὰς εἰς τῶν Γραικῶν τὴν ἐπικράτειαν. Ὁ βασιλεὺς ἔσειλε κατ' αὐτῶν τὴς καλλίστας στρατηγὰς, ἀλλὰ νικηθεὶς εἰς τρεῖς μάχας κατὰ διαδοχὴν, ἀπεφάσισε νὰ τρέψῃ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς μοναρχίας κατ' αὐτῶν, τὸ ὅποιον βλέποντες οἱ βάρβαροι, ἔσειλαν πρέσβεις ζητῆντες εἰρήνην, εἰς ἣν καὶ ἔσερξε προθύμως ὁ βασιλεὺς διὰ τριάκοντα χρόνων (1).

Ἐν τῆτοις, ὁ Σελτάνος εἰσβαλὼν εἰς τὴν Ἰθρηρίαν καὶ Μηδίαν, καὶ πολιορκήσας τὸ Μαντζικέρτε, δυνατὸν φρέριον, ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ ἀπρακτὸς τῷ δὲ ἐπομένῳ ἔαρι ἐπιστρέψας, κατερήμωσε τὴν Ἰθρηρίαν, μὴ φειδόμενος ἡλικίας ἢ γένους· καὶ μαθὼν, ὅτι ὁ Ἀκόλυστος Μιχαὴλ ἐστράτευε κατ' αὐτῆ μὲ πολλυάριθμον στρατεύμα, ἀνεχώρησεν εἰς τὸ Ταβρέζιον, ἀφήσας 30,000 ἀνθρώπους, διὰ νὰ βλάπτωσι τὰ σύνορα τῆς Γραικικῆς μοναρχίας, τὰ ὅποια δὲν ἐφυλάττοντο ἀπὸ στρατιώτας διὰ τὴν φιλαργυρίαν τῆς Μονομάχου· ἐπειδὴ ἕως τότε αἱ ἐπαρχίαι, ὅσαι ἐγγεινιάζον μὲ τὴς βαρβάρους, ὄντες ἐλεύθεραι ἀπὸ παντὸς εἶδους φόρων, ἔτρεφον ἐξ ἰδίων στρατεύματα, καὶ ἀντίσαντο εἰς τὴς βαρβάρους, ἤδη δὲ ἀναγκασθεῖσαι ἀπὸ τὸν Μονομάχον νὰ πληρώνωσιν, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπαρχίαι, τὴς τεταγμένους φόρους, δὲν ἦσαν ἱκαναὶ νὰ ἀπεμποδίξωσι τὰς ἐπιδρομὰς τῶν ἐχθρῶν.

(1) Νικηφόρ. Βρυέν. Κυροπαλ. Κεδρην. Ζωναρ. εἰς Μονομάχ.

Κατὰ τῦτον τὸν χρόνον ἀπέθανεν ἡ Ζωή, ἔ
 ὀλίγον ὕστερον μετὰ ταύτην ἔ ὁ βασιλεύς. Οὗτος ἡ-
 γάπα μὲν ἔ ἐσέβετο τὴν Θεοδώραν, ἀδελφὴν τῆς
 Ζωῆς, κατεπέδη ὅμως ἀπὸ τῆς εὐνῆχος νὰ κηρύξη
 διάδοχον τῆ ἑρὸν Νικηφόρον, τὸν στρατηγὸν τῶν ἐν
 Βελγαρία στρατευμάτων. Ἀλλ' ἡ Θεοδώρα, ὡς ἔμα-
 θε τὸν σκοπὸν τῆ βασιλείως, ἔχουσα πολλὰς φίλους εἰς
 Κωνσταντινούπολιν, ἐκηρύχθη ὁμοφώνως βασίλισσα,
 τὸ ὅποιον μαθὼν ὁ βασιλεύς, ἀπέθανεν ὑπὸ τῆς λύ-
 πης, βασιλεύσας χρόνους δώδεκα ἔ μῆνας ὀκτώ. Με-
 ρικοὶ συγγραφεῖς διηγῶνται, ὅτι ἔ ἡ Ζωή ἔ αὐτὸς
 ἀπέθανεν ὑπὸ λοιμικῆς νόσου· ἀλλ' οἱ περισσότεροι
 θέλουσιν, ὅτι αὐτὸς ἀπέθανεν ἀπ' ἀρθριτικῆς, ἡ ὅποια
 ἠνξήθη περισσότερον διὰ τὴν ἀκολασίαν, ἀσωτείαν
 ἔ ἀσέλγειάν τε.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΘΕΟΔΩΡΑΣ.

Ὅταν ἔμαθεν ἡ Θεοδώρα τὸν θάνατον τῆ Μο-
 νομάχου, ἐφυλάκωσεν ὅλους, ὅσοι ἐπρόβαλον τὴν ἀνά-
 βασιν τῆ Νικηφόρου, ἔ ὑπερήσασα ἀπὸ τῶν ἀξιωμα-
 των, ἀντικατέστησεν ἄλλους πιστὸς πρὸς αὐτήν. Ὁ εὐ-
 νῆχος Θεόδωρος ἐσάλη μὲ μεγάλην δύναμιν εἰς τὰς
 ἀνατολικὰς ἐπαρχίας, διὰ νὰ φοβῆ τὰς Τέρκους, οἱ
 ὅποιοι, ὡς ἔμαθον τὸν θάνατον τῆ βασιλείως, ἠτοι-
 μάζοντο ν' ἀνανεώσεν τὸν πόλεμον. Αὐτὸς ἠνάγκασε
 διὰ τῆς ἐπιμελείας τε ἔ σπευδῆς τῆς ἐχθρὸς νὰ παύ-
 σωσιν εἰσβάλλοντες εἰς τῶν Γραικῶν τὴν μοναρχίαν,
 ἔ συντόμως, ἐν τῆ ὀλιγοχρονίῳ βασιλείᾳ τῆς Θεο-
 δώρας αἱ ἀνατολικαὶ ἐπαρχίαι ἀπήλαυον τοιαύτην ἡσυ-
 χίαν, οἴαν ἐδέποτε. Αὐτὴ ἐκλέγουσα τῆς ἀρίστους στρα-
 τηγὸς ἔ ὑπηρέτας, διοικῶσα δικαίως ἔ ἀκροσώπα.

λήπτως, ἔ μεταχειριζομένη τὴν δύνάμιν τῆς μετριότητι, ἀπήλαυσε τὴν εὐνοίαν τῆ λαῶ, ἔ τὸ σεβας ἔ τὴν τιμὴν τῶν ἀλλοτρίων ἐθνῶν. Δὲν ἔζησεν ὅμως πολὺν χρόνον, ἀλλ' ἀφθνήσασα ὀξειαν ἀφένειαν, ἀπέθανεν ἐν μηνὶ Αὐγύστῳ 1056 ἀπὸ χριστῆ, βασιλεύσασα χρόνον ἕνα ἔ μῆνας ἐννέα, ἔ ἐκλέξασα πρὸ τῆ θανάτου διὰ παρακινήσεως τῆ φίλης αὐτῆς εὐνέχης Λέοντος Στραβοσπανδύλης διάδοχον τῆς βασιλείας τὸν Μιχαὴλ Στρατιωτικὸν, ἄνδρα γηραιὸν ἔ ἀπειρον τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων (1).

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ.

Ἐπειδὴ ὁ θάνατος τῆς Θεοδώρας ἔ ἡ ἀνάστασις τῆ Μιχαὴλ ἐκηρύχθησαν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, πρῶτον μὲν ἀντεσάθη ὁ Θεοδόσιος, ἀνεψιὸς τῆ ἀποθανόντος βασιλέως, ἔ ἐζήτηι τὴν βασιλείαν ὡς αὐτῶ ἀνήκεσαν, ἀλλὰ βλέπων, ὅτι ἔτε ὁ παριάρχης, ἔτε ὁ λαὸς, ἔθελῆσαν νὰ τὸν γνωρίσῃν, ἔ φοβέμενος τὴν ὀργὴν τῆ νέου βασιλέως, κατέφυγε μετὰ τῆ ἰῆ εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, ὅθεν ὅμως ἐκβληθεὶς διὰ προσαγῆς τῆ βασιλέως, ἐξωρίθη εἰς Πέργαμον, ὅπου ἔ μετὰ τινὰς χρόνας ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Μιχαὴλ, μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῆς ἀποστασίας, ἐβασίλευε μὲν εἰρηνικῶς, ὅμως ἐφάνη μετ' ὀλίγον, ὅτι ἔτον ἀνάξιος τῆ τοιῆτε ὑψηλῆ ἀξιώματος, ὁ ὅποιος ἀνατραφεὶς παιδιόθεν εἰς τὸ στρατόπεδον, ἔ ὢν πάντῃ ἀπειρος τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων, ἔφινε τῆς εὐνέχης, τῆς πρωταίτιος τῆς ἀναβάσεώς τε, νὰ διοικῶσιν ἀδεῶς ἔ ὡς

(1) Ζωναρ. κεφ. 29, ἔ Κεδρημ.

ἐβέλοντο, καὶ διὰ παρακινήσεως τρίτων ὕβρισε πολλὰς τῶν ἀξιολόγων στρατηγῶν, καὶ μάλιστα τὸν Ἰσαάκιον Κομνηνὸν καὶ Κατακαλὼν τὸν Κεκαυμένον, ἄνδρας στρατηγικωτάτους καὶ ἐμπειροτάτους, ἐξ ὧν τὸν μὲν πρῶτον ὑσέρισε ἀπὸ τῆς στρατηγίας, τὸν δ' ἕτερον ἀπὸ τῆς δεκάτης τῆς Ἀντιοχείας, καὶ ἀντ' αὐτῶν κατέβησε στρατηγὸν τῶν Ἀνατολικῶν ἔθνων τὸν Βρυέννιον, ἄνδρα φιλοτάραχον καὶ ὀξύθυμον, ὅσις εἶχεν ἐξωρισθῆ ἀπὸ τὴν Θεοδώραν. Ὁ Βρυέννιος ἐπιστρέψας εἰς Κωνσταντινέπολιν, ἐζήτηί ν' ἀποδοθῆν αὐτῷ τὰ ἰπάρχοντά, ὅσα ἐδημεύθησαν ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς Θεοδώρας· ἀλλὰ μὴ λαθὼν αὐτὰ, ἐθυμώθη, καὶ συνομόσας μὲ τὸν Κεκαυμένον, Κομνηνὸν καὶ ἄλλους τινὰς, ἐζήτηί καιρὸν ἐκδικήσεως. Οἱ συνομόται ἐν πρώτοις συμβελεύομενοι νὰ ἐκλέξωσι νέον βασιλέα, ἔκριναν ἄξιον εἰς τῆτο τὸν Κεκαυμένον· ἐπειδὴ ὅμως ἔτος ἠναντιῆτο, προτείνων τὸ γῆράς τε, ἐκρίθη ὁ Κομνηνός, ἀνὴρ κατὰ πάντα ἄξιός τε τοιούτε ἀξιώματος· μετὰ δὲ τῆτο, ἐπορεύθησαν εἰς Κωνσταντινέπολιν, καὶ ἐντεῦθεν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. Ὁ Βρυέννιος ὑπῆγεν εἰς τὸ ἐν τῇ ἀνατολῇ στρατεύματι, ἀλλ' ἐνταῦθα διὰ τινὰς συμβῆσαν διχόνοιαν φυλακώσας τὸν πατρίκιον Ἰωάννην Ὁψαρᾶν, ἔδειρεν αὐτὸν δημοσίᾳ, τὸ ὅποιον ἀκύσας ὁ πατρίκιος Λυκάνθης, ὅσις διώκει πλησίον ἐκείνε τῆ τόπε δυνατόν τάγμα Λυκαόνων καὶ Πισσιδῶν, καὶ συμπεραίνων ὅτι ὁ Βρυέννιος ἐμελέτα ν' ἀποσατήσῃ, ἐπίασεν αὐτὸν αἰφνιδίως καὶ παρέδωκεν εἰς τὸν Ὁψαρᾶν, ὁ ὅποιος τὸν ἐτύφλωσεν. Οἱ δὲ λοιποὶ συνομόται, ὡς ἔμαθον τὴν δυσυχίαν τῆ Βρυεννίε, φοβόμενοι μὴ προδοθῆν, ἀπεφάσισαν ν' ἀποσατήσωσι δημοσίᾳ. Διὸ συναθροίσαντες εἰς εὐρόχωρον πεδιάδα ὅλον τὸ ὑπ' αὐ-

τὸς στρατεύματα, παρέστησαν τὸν Κομνηνὸν ἐν βασιλικῇ τῇ σολῇ εἰς τὸς στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἀναγορεύουσιν αὐτὸν ὁμοφώνως τῇ ὀγδόῃ τῆ Ἰβνίε 1057 βασιλέα.

Ὁ ἔν Κομνηνὸς παραλαβὼν τοιούτῳ τρόπῳ τὴν βασιλείαν, ἐστράτευσε εἰς τὴν μεγάλην Ἀρμενίαν, καὶ ἐκυρίευσεν τὴν Νίκαιαν. Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ Στρατιωτικὸς, ὡς ἔμαθε τὴν ἀποσασίαν, συνήθροισεν ὅλα τὰ ἐν τῇ δύσει στρατεύματα, καὶ ἐχειροτόνησε στρατηγὸς τὸν εὐνῆχον Θεόδωρον, καὶ τὸν Ἀαρὼν Δέκαν, ἄνδρα πολεμικὸν καὶ γυναικάδελφον τῆ Κομνηνῆ. Οἱ δύο στρατηγοὶ ἐστράτευσαν εἰς τὴν Νικομηδίαν, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν Νίκαιαν, ὅπου εὔρον ἐστρατοπεδευμένον ἐκεῖ πλησίον τὸν Κομνηνὸν, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πολεμήσῃν. Ἡ μάχη ἐχρημάτισε φονικωτάτη ἐκατέρωθεν· ἀλλὰ τέλος ἐτράπη εἰς φυγὴν τὸ βασιλικὸν στρατεύμα.

Μετὰ ταύτην τὴν λαμπρὰν νίκην, ἐκινήθη ὁ Κομνηνὸς πρὸς τὴν Κωνσταντινέπολιν, πεποισῶς, ὅτι οἱ πολῖται θέλῃσι τὸν δεχθῆ ἄσμένως εἰς τὴν πόλιν. Ὁ δὲ Στρατιωτικὸς, ὡς ἔμαθε τὴν φθορὰν τῆ στρατεύματός τε, ἔσειλε μερικὰς τῶν πρώτων τῆς βυλῆς πρὸς τὸν Κομνηνὸν, προβάλλων εἰρήνην, ἣ ὅποια καὶ ἐκυρώθη περιέχουσα τὰς ἀκολούθους συνθήκας· δηλ. τὴν κήρυξιν τῆ Κομνηνῆ ὡς καίσαρος, καὶ ἀμνησίαν καὶ συγχώρησιν τῶν συνεπιβέλων. Ἀλλ' αὕτη ἡ εἰρήνη ἐλύθη εἰς ὀλίγον ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον βασιλέα, ὁ ὅποιος παρακινῆμενος ἀπὸ τινος, ἠνάγκασεν τὴν βυλὴν καὶ τὸν λαὸν μὲ ὑποχέσεις καὶ ἀπειλὰς νὰ ὁμώσῃσι νὰ μὴ ὀνομάσῃσι ποτὲ τὸν Κομνηνὸν καίσαρα, ἕτε νὰ τὸν γνωρίσῃσι βασιλέα. Οὗτος ὁ ὄρκος ἐγένετο, ἐν ᾧ ὁ Κομνηνὸς

εὑρίσκετο ἔτι ἐν Ἀσίᾳ· ὅτε δὲ ἠγγέλθη, ὅτι εὑρίσκειτο μόνον ἡμέραν μακρὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκηρύχθη διὰ προσαγωγῆς τῆς βελῆς καὶ συγκατανεύσεως ὅλα τῷ λαῷ βασιλεύς. Τότε ὁ πατριάρχης πρὸς μὲν τὸν Κομνηνὸν ἔσειλε ταχυδρόμον, προσκαλῶν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν, πρὸς δὲ τὸν Στρατιωτικὸν μητροπολίτας, προσάζων αὐτὸν ἐν ὀνόματι τῆς βελῆς καὶ τῷ λαῷ νὰ παραίτησῃ τὴν βασιλείαν. Διηγῶνται περὶ τῷ Στρατιωτικῷ, ὅτι ἐρωτήσας τὸς μητροπολίτας, καὶ τί μοι δίδει ὁ πατριάρχης ἀντὶ τῆς βασιλείας, καὶ ἀκῆσας, τὴν ἑράνιον βασιλείαν, εὐθύς ἐκδυσάμενος τὴν πορφύραν καὶ τὰ κοκκοβαφῆ πέδιλα, ἀνεχώρησεν εἰς τὸ μοναστήριον, βασιλεύσας χρόνον ἕνα.

α. χ. 1057. Ὁ Κομνηνὸς ἐφθασε κείνην τὴν ἑσπέραν, τῇ δὲ ἐπαύριον ἐσέφθη ἀπὸ τὸν πατριάρχην εἰς τὴν μεγάλην τῆς α. ἐκκλησίαν (1).

Σικτ. Ὁ νέος βασιλεὺς ἐφρόντισε πρῶτον πάντων νὰ εὐεργετήσῃ ὅλους τὸς φίλους τε, καὶ μάλιστα τὸν πατριάρχην, τῷ ὁποίῳ τὸς ἀνεψιὸς καὶ συγγενεῖς ἀνεβίβασεν εἰς τὰ πρῶτις ἀξιώματα. Ἡ στρατηγικὴ σύνεσις αὐτῷ καὶ ἀνδρία ἠνάγκασε τὸς γειτνιαζόντας βαρβάρους νὰ εἰρηνεύωσιν. Οἱ ὑπηκοοὶ τε δὲν ἠγάπων αὐτὸν τόσο, ὅσον ἐφοβῶντο διὰ τὴν αὐστηρότητά τε, ὁ ὁποῖος βλέπων τὸ Σησαυροφυλάκιον κατακεκενωμένον, κατεβάρινε τὸν λαὸν μὲ βαρυτάτης φόρες, καὶ τέλος κατεγύμνωσε τὰ μοναστήρια ἀπὸ τὸν ἀναρίθμητον πλῆθον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐπλέτισαν αὐτὰ οἱ προκατοχοὶ τε. Ὁ πατριάρχης ὀργισθεὶς εἰς τῷτο, ἐφθ

(1) Ἐως τῆς καθαιρέσεως τῷ Στρατιωτικῷ παύει τῷ Κεδρηνῷ ἡ ἰσορία, καὶ ἔπειτα ἄρχεται ἡ ἰσορία τῷ Γεωργίῳ Σκυλίτζε Κεροπαλάτῃ.

βέριζε τὸν βασιλέα νὰ τὸν καταβιάσῃ ἀπὸ τὸν θρόνον· ἀλλ' αὐτὸς μὴ ὑπακύνων εἰς τὰς φοβηρισμὲς τὰς, ἐξώρισεν αὐτὸν, καὶ ἀντ' αὐτῆς κατέστησε πατριάρχην τὸν Κωνσταντῖνον Λειχέρην· δὲν ἐβασίλευσεν ὅμως πολὺν χρόνον, ἀλλὰ βαρεῖα νόσῳ ἀφενήσας, ἀνεχώρησεν εἰς μοναστήριον, ὅπου καὶ ἀπέθανεν ἐν μετανοίᾳ καὶ προσευχῇ, βασιλεύσας ἔτη δύο καὶ μῆνας τρεῖς, καὶ ἐκλέξας διάδοχον τὸν Κωνσταντῖνον Δέκαν.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΔΟΥΚΑ.

Οὗ Δέκας παραλιβὼν τὴν βασιλείαν, ἐπεμελίτο περὶ τῶν πολιτικῶν ὑπαθέσεων, ἔκρινεν ἀπρωπολήπτως, ἔπαυσε μερικὰς καταχρήσεις, αἱ ὅποια, εἰσέφρησαν ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν πρὸ αὐτῆς βασιλέων, καὶ ἔδειξεν ἀπανταχῆ τοιαύτην μετριότητα, ὥστε ἠμπόρει νὰ συγκαταλεχθῆ μεταξύ τῶν καλλίστων ἡγεμόνων, εἰάν δὲν ἐκυριεύετο ἀπὸ τὸ πάθος τῆς ἀκορῆς φιλαργυρίας, ὁ ὅποιος μὴ θέλων νὰ τρέφῃ στρατιώτας, ἀφήκε τὰ σύνορα τῆς βασιλείας γυμνὰ καὶ ἀφρέρητα, διὰ τὸ ὅποσον οἱ μὲν Τῆρκοι ἐκυριεύουν καθ' ἡμέραν τόπος καὶ πόλεις, οἱ δὲ Οὔζοι, ἔθνος Σκυθικόν, διέβησαν, ὡς 500,000 τὸν ἀριθμὸν, τὸν Δύναβιν, καὶ διήρπασον τὰς πλησιοχώρας ἐπαρχίας. Νικηφόρος ὁ Βοτανειάτης, ὁ εἰσέπειτα βασιλεὺς, καὶ Βασίλειος ὁ Ἀποκάπης, ἐσάλησαν ἐναντίον· ἀλλ' οἱ βάρβαροι νικήσαντες αὐτὰς καὶ πιάσαντες αἰχμαλώτους, διήρπασαν ὅλην τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, καὶ ἐμβάντες ἀκωλύτως εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔκαιον καὶ ἔσφαζον ἀπανταχῆ. Οὗ βασιλεὺς παρεκινήθη εἰς εὐσπλαγχνίαν ἀπὸ τὰς συμφορὰς τῶν ὑπηκόων· μὴ θέλων ὅμως νὰ δαπανήσῃ, ὅσα ἀπῆχτηντο πρὸς σύναξιν τῶν ἀναγ-